

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

Monika-Naiset liitto ry pitää työryhmän arviota kansallisen lainsäädännön ja direktiivin välisestä suhteesta pääosin perusteltuna. Suomessa naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaa koskeva lainsäädäntö ja palvelujärjestelmä täyttävät jo monilta osin direktiivin vähimmäisvaatimuksia.

Liitto korostaa, että direktiivin tavoitteiden toteutumista ei kuitenkaan tule arvioida yksinomaan lainsäädännön näkökulmasta. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää, että väkivallan uhrin tosiasiallisesti tunnustetaan, ohjataan palveluihin ja he saavat tarvitsemansa tuen yhdenvertaisesti riippumatta esimerkiksi kielestä, oleskelustatuksesta, kulttuurisesta taustasta tai koetun väkivallan muodosta.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa oleviin uhreihin, kuten maahan muuttaneisiin naisiin, ihmiskaupan uhreihin, kunniaan liittyvän väkivallan ja pakkoavioliittojen uhreihin sekä henkilöihin, joiden mahdollisuuksia hakea apua rajoittavat väkivallan tekijän harjoittama pakottava kontrolli. Näiden ilmiöiden tunnistaminen edellyttää erityisosaamista, jota ei kaikissa viranomaispalveluissa tällä hetkellä ole riittävästi saatavilla.

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistasoon? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

Monika-Naiset liitto ry katsoo, että direktiivin vähimmäisvaatimukseen kuuluu myös se, että tukipalvelut ovat saavutettavia ja käytettävissä silloin, kun uhri niitä tarvitsee. Käytännössä tämä

edellyttää riittäviä matalan kynnyksen palveluja, jossa on mahdollista saada pitkäjänteistä psykososiaalista tukea.

Liitto pitää tärkeänä, että direktiivin toimeenpanossa tarkastellaan lainsäädännön lisäksi myös palveluiden tosiasiallista saatavuutta, alueellista yhdenvertaisuutta sekä erityispalveluiden riittävyyttä. Muutoin on vaarana, että direktiivin tavoitteet toteutuvat muodollisesti, mutta eivät käytännössä toteudu kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien uhrien kohdalla.

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

Monika-Naiset liitto ry pitää erittäin tärkeänä, että esitutkintaviranomaisen velvollisuutta arvioida asianomistajan suojelun tarve vahvistetaan. Uhrin suojelun tarpeen systemaattinen arviointi on keskeinen keino ehkäistä väkivallan uusiutumista ja vakavoitumista sekä vahvistaa uhrin turvallisuutta rikosprosessin aikana.

Monika-Naiset liiton käytännön kokemuksen mukaan suojelutarpeen arviointia ei tällä hetkellä tehdä systemaattisesti lähisuhdeväkivaltaa tai muuta vakavaa väkivaltaa koskevien rikosilmoitusten yhteydessä ja käytännöt vaihtelevat eri puolilla Suomea. Arvioinnin toteutuminen riippuu usein yksittäisen esitutkintaviranomaisen osaamisesta ja aktiivisuudesta. Asiakastyössämme olemme kohdanneet tilanteita, joissa väkivallan uhri on itse pyytänyt suojelutarpeensa arviointia tai tuonut esiin vakavia turvallisuushuolia, mutta arviointia ei ole tehty tai sitä ei ole dokumentoitu asianmukaisesti.

Uhrin yhdenvertaisen kohtelun ja turvallisuuden varmistamiseksi suojelutarpeen arvioinnin tulee olla järjestelmällinen osa väkivaltarikosten esitutkintaa. Arviointi tulee tehdä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, sen tulokset tulee dokumentoida, ja arvioinnin tulee johtaa tarvittaviin suojelutoimenpiteisiin, kun riski väkivallan jatkumisesta tai vakavoitumisesta tunnistetaan.

Monika-Naiset liitto korostaa, että pelkkä suojelutarpeen arvioinnin tekeminen ei vielä lisää uhrin turvallisuutta. Uhrin turvallisuuden kannalta ratkaisevaa ei ole ainoastaan riskin tunnistaminen, vaan se, että tunnistetut riskit johtavat konkreettisiin, oikea-aikaisiin ja vaikuttaviin suojelutoimenpiteisiin. Monika-Naiset liiton kokemuksen mukaan väkivallan uhrit joutuvat toisinaan tilanteisiin, joissa turvallisuusriskit on tunnistettu, mutta käytännön toimenpiteet jäävät puutteellisiksi tai viivästyvät. Direktiivin vähimmäistavoitteiden toteutuminen edellyttää, että suojelutarpeen arvioinnin ja käytännön turvaamistoimien välinen yhteys on selkeä ja toimiva koko maassa.

Liitto korostaa lisäksi, että arvioinnissa tulee tunnistaa myös sellaiset väkivallan muodot, jotka eivät välttämättä ilmene yksittäisinä rikoksina tai fyysisenä väkivaltana. Erityisesti pakottava kontrolli, kunniaan liittyvä väkivalta, pakkoavioliitot sekä ihmiskauppaan liittyvä hyväksikäyttö voivat

aiheuttaa vakavan turvallisuusuhan ilman näkyviä vammoja. Näiden ilmiöiden tunnistaminen edellyttää erityisosaamista sekä mahdollisuutta hyödyntää moniammatillista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä asiaan erikoistuneiden järjestöjen kanssa.

Monika-Naiset liitto ry pitää tärkeänä, että esitutkintaviranomaisen vastuusta suojelutarpeen arvioinnin tekemisestä, dokumentoinnista ja tarvittavien suojelutoimenpiteiden käynnistämisestä säädetään selkeästi. Uhrien yhdenvertaisen kohtelun ja turvallisuuden varmistamiseksi arviointikäytäntöjen tulee olla valtakunnallisesti yhtenäisiä riippumatta väkivallan uhrin asuinpaikasta tai siitä, missä poliisiyksikössä asiaa käsitellään.

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

Monika-Naiset liitto ry kannattaa ehdotettua rikoslain muutosta.

Liitto pitää tärkeänä, että lainsäädäntö tunnistaa myös sellaiset väkivallan muodot, jotka toteutuvat digitaalisten välineiden avulla tai jotka perustuvat henkilötietojen ja muiden yksityiselämää koskevien tietojen levittämiseen. Käytännön väkivaltatyössä on havaittu, että henkilötietojen, yhteystietojen tai muiden yksityisten tietojen levittäminen voi muodostaa merkittävän turvallisuusuhan väkivallan uhreille ja toimia keinona jatkaa kontrollia, häirintää tai vainoa myös eron jälkeen.

Monika-Naiset liiton asiakastyössä kohdataan tilanteita, joissa väkivallan tekijä käyttää digitaalisia välineitä, sosiaalista mediaa tai uhria koskevien tietojen levittämistä osana väkivallan jatkumoa. Monissa tapauksissa tekijällä on pääsy uhrin sähköpostiin, sosiaalisen median tileihin, puhelimeen tai muihin digitaalisiin palveluihin. Erityisesti pitkäkestoiseen lähisuhdeväkivaltaan liittyy usein taloudellista, digitaalista ja muuta pakottavaa kontrollia, jonka seurauksena tekijä tietää uhrin käyttäjätunnuksia ja salasanoja tai pystyy muutoin seuraamaan tämän asiointia.

Monika-Naiset liiton asiakastyössä on tullut esiin tilanteita, joissa tekijällä on ollut pääsy esimerkiksi OmaKanta-, Maisa- tai muihin sähköisiin asiointipalveluihin. Näiden kautta tekijä voi saada tietoa uhrin terveydentilasta, palvelujen käytöstä, yhteystiedoista tai muista yksityiselämään liittyvistä seikoista. Kyse voi olla esimerkiksi tiedoista ehkäisyn käytöstä, raskaudesta, raskauden keskeyttämisestä, mielenterveyspalvelujen käytöstä tai muista henkilökohtaisista terveystiedoista. Tietoja voidaan käyttää uhrin kontrollointiin, painostamiseen, häirintään tai väkivallan jatkamiseen myös sen jälkeen, kun uhri on pyrkinyt irtautumaan väkivaltaisesta suhteesta.

Erityisen vakavia seuraukset voivat olla kunniaan liittyvän väkivallan tapauksissa. Monika-Naiset liiton kokemuksen mukaan uhria koskevien tietojen, kuvien tai muiden yksityisten tietojen levittäminen perheelle, suvulle tai yhteisölle voi johtaa voimakkaaseen painostukseen, väkivallan eskaloitumiseen tai pahimmillaan aiheuttaa hengenvaaran. Tiedon levittämistä käytetään tällöin keinona valvoa uhrin käyttäytymistä, rajoittaa hänen itsemääräämisoikeuttaan ja estää irrottautuminen väkivaltaisista olosuhteista.

Monika-Naiset liitto pitää tärkeänä, että lainsäädäntö tunnistaa tällaiset teot osana väkivallan jatkumoa ja tarjoaa viranomaisille riittävät keinot puuttua niihin tehokkaasti sekä vahvistaa väkivallan uhrien oikeusturvaa.

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

Monika-Naiset liitto ry kannattaa ehdotusta.

Kokemuksemme mukaan lähisuhdeväkivallan, seksuaaliväkivallan ja kunniaan liittyvän väkivallan vaikutukset ulottuvat usein asianomistajan lisäksi lapsiin ja muihin samassa taloudessa asuviin henkilöihin. Vaikka nämä henkilöt ovat rikosprosessissa muodollisesti todistajan asemassa, voivat he tosiasiallisesti olla väkivallan, kontrollin, uhkailun tai painostuksen kohteena.

Monika-Naiset liitto työskentelee lasten kanssa myös turvakotijakson jälkeen. Käytännön työssä näkyy, että väkivalta jättää lapsiin pitkäkestoisia seurauksia riippumatta siitä, ovatko he itse olleet väkivallan välittömiä kohteita. Lapset kantavat usein huolta omasta turvallisuudestaan sekä erityisesti äitinsä turvallisuudesta. Työssä kohdataan toistuvasti lapsia, jotka pelkäävät väkivallan jatkuvan, tekijän palaavan tai jopa äidin kuolevan väkivallan seurauksena. Näiden lasten asema rikosprosessissa edellyttää erityistä suojelua ja sensitiivisiä menettelytapoja.

Monika-Naiset liiton kokemuksen mukaan lapsia käytetään toisinaan myös väkivallan jatkamisen välineinä. Lapsi voi joutua välittämään viestejä vanhempien välillä, kertomaan toiselle vanhemmalle äidin elämästä tai toimimaan tiedonlähteenä tilanteissa, joissa väkivallan tekijä pyrkii säilyttämään kontrollin erosta huolimatta. Asiakastyössä on kohdattu tilanteita, joissa valvottujen tapaamisten yhteydessä keskustelut lapsen kanssa ovat keskittyneet lapsen omien kuulumisten sijaan äidin tekemisiin, liikkumiseen, ihmissuhteisiin tai asuinpaikkaan. Tällaisissa tilanteissa lapseen kohdistuu huomattava lojaalisuusristiriita ja psyykkinen kuormitus, vaikka hän ei olisi rikoksen välitön uhri.

Monika-Naiset liitto haluaa kiinnittää huomiota erityisesti tilanteisiin, joissa tapaamiset toteutuvat muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä. Käytännössä valvotun tapaamisen turvallisuutta voi heikentää merkittävästi se, ettei tapaamista valvova työntekijä ymmärrä vanhemman ja lapsen välistä keskustelua. Tällöin mahdollinen painostus, uhkailu, kontrollointi tai tiedon kerääminen toisesta vanhemmasta voi jäädä havaitsematta. Erityisesti kunniaan liittyvän väkivallan tapauksissa on tärkeää tunnistaa tilanteet, joissa lasta käytetään perheen tai yhteisön kontrollin välineenä tai häneltä pyritään saamaan tietoa toisesta perheenjäsenestä.

Kunniaan liittyvän väkivallan tapauksissa myös muut perheen lapset tai nuoret voivat joutua kontrollin välineiksi. Monika-Naiset liiton kokemuksen mukaan esimerkiksi sisaruksia voidaan velvoittaa seuraamaan toisen perheenjäsenen toimintaa, liikkumista tai yhteydenpitoa ja raporttoimaan niistä vanhemmille tai muille suvun jäsenille. Tällaisissa tilanteissa muodollinen todistajan asema ei välttämättä kuvaa henkilön todellista asemaa tai häneen kohdistuvia riskejä.

Liitto pitää tärkeänä, että erityisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden tunnistaminen perustuu heidän todelliseen tilanteeseensa eikä yksinomaan heidän prosessuaaliseen asemaansa rikosprosessissa. Tämä vahvistaa sekä lasten oikeuksien toteutumista että väkivallan uhrien turvallisuutta.

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

Monika-Naiset liitto ry kannattaa ehdotusta yhteystietojen välittämisestä tukipalveluihin. Liiton kokemuksen mukaan väkivallan uhrin eivät aina kykene tai uskalla hakeutua tukipalveluihin oma-aloitteisesti, minkä vuoksi aktiivinen yhteydenotto palvelusta voi olla ratkaiseva tekijä avun piiriin pääsemisessä.

Kokemuksemme mukaan väkivallan uhrin tarvitsevat kuitenkin usein huomattavasti laajempaa tukea kuin rikosprosessiin liittyvää neuvontaa ja ohjausta. Erityisesti vakavaa tai pitkäkestoista väkivaltaa kokeneiden henkilöiden tuen tarve liittyy usein turvallisuuden varmistamiseen, psykososiaaliseen tukeen, lasten tilanteeseen, asumiseen, toimeentuloon sekä väkivallan vaikutuksista toipumiseen.

Liitto korostaa, että rikosprosessit ovat usein pitkiä. Uhrin näkökulmasta keskeistä on se, mitä tapahtuu rikosilmoituksen tekemisen ja asian mahdollisen oikeuskäsittelyn välisenä aikana. Tänä aikana uhri voi edelleen elää väkivallan uhan alla ja joutua kohtaamaan tekijänsä esimerkiksi lasten tapaamisiin liittyvissä tilanteissa. Ilman riittävää tukea ja turvallisuutta väkivallan seuraukset voivat syventyä ja väkivallan uusiutumisen riski kasvaa.

Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat maahan muuttaneet naiset, joiden sosiaalinen verkosto Suomessa on ohut tai sitä ei ole lainkaan. Väkivallan seurauksena nainen voi menettää ainoatkin tukiverkkonsa, jäädä yksin lasten kanssa tai olla täysin riippuvainen viranomaisista ja palvelujärjestelmästä saadakseen apua. Tällaisissa tilanteissa aktiivinen yhteydenotto tukipalvelusta voi olla ratkaiseva tekijä turvallisuuden vahvistamisessa ja väkivallasta toipumisen käynnistymisessä.

Liitto pitää tärkeänä, että yhteystietojen välittäminen mahdollistaa uhrin ohjautumisen hänen yksilöllisiä tarpeita vastaaviin palveluihin. Erityisesti kunniaan liittyvän väkivallan, pakkoavioliittojen, ihmiskaupan sekä maahan muuttaneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan tapauksissa uhrin tarvitsevat usein erityisosaamista, monikielisiä palveluita sekä pitkäjänteistä tukea, jota ei välttämättä ole saatavilla yleisissä tukipalveluissa.

Uhrin kannalta olennaista ei ole ainoastaan se, että yhteystiedot välitetään tukipalveluun, vaan että hän saa oikea-aikaisesti yhteyden sellaiseen palveluun, joka kykenee vastaamaan hänen tilanteensa ja turvallisuutensa kannalta keskeisiin tarpeisiin.

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

Monika-Naiset liitto ry kannattaa ehdotusta.

Liitto pitää tärkeänä, että direktiivin toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan systemaattisesti ja riippumattomalla tavalla. Seurannan tulee perustua monipuoliseen tietopohjaan eikä yksinomaan viranomaisten tuottamiin tilastoihin ja rekisteritietoihin.

Monika-Naiset liiton kokemuksen mukaan merkittävä osa naisiin kohdistuvasta väkivallasta jää tulematta viranomaisten tietoon. Kaikki uhrit eivät tee rikosilmoitusta, hakeudu viranomaispalveluihin tai tule näkyviksi virallisissa tilastoissa. Järjestöt tavoittavat myös niitä väkivallan uhreja, jotka eivät asioi viranomaisten kanssa tai joiden tilanteet eivät etene rikosprosessiin.

Liitto pitää tärkeänä, että seurannassa hyödynnetään järjestöjen asiakastyössä kertynyttä tietoa, tilastoja ja havaintoja väkivallan ilmiöistä, palvelutarpeista sekä avun hakemisen esteistä. Tämä mahdollistaa viranomaistietoa kattavamman ja realistisemman kuvan naisiin kohdistuvan väkivallan eri muodoista ja niiden vaikutuksista.

Seurannassa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös haavoittuvassa asemassa oleviin uhreihin, kuten maahan muuttaneisiin naisiin, ihmiskaupan uhreihin sekä kunniaan liittyvän väkivallan ja pakkoavioliittojen uhreihin. Näiden ryhmien kokemukset ja palvelutarpeet eivät aina näy riittävästi virallisissa tilastoissa, mutta ne ovat keskeisiä direktiivin tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa.

Liitto pitää hyvänä esimerkkinä vuoden 2026 Helsingin kaupungin tilannekuvaraporttia, joka on laadittu osana Helsingin kaupungin lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelman toimeenpanoa. Raportissa on hyödynnetty viranomaistiedon lisäksi järjestöjen tuottamaa tietoa. Vastaavaa lähestymistapaa tulisi hyödyntää myös direktiivin toimeenpanon seurannassa ja arvioinnissa.

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

Monika-Naiset liitto ry kannattaa Seri-tukikeskusten aseman vahvistamista ja pitää ensisijaisen tärkeänä, että seksuaaliväkivallan uhrit saavat yhdenvertaisesti laadukkaita, oikea-aikaisia ja moniammatillisia palveluita.

Liitto korostaa, että ehdotuksen käytännön toteutuminen edellyttää riittäviä resursseja. Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on vaikea, ja alueille kohdistuu samanaikaisesti useita uusia velvoitteita. Ilman kohdennettua lisärahoitusta on vaarana, että lainsäädännön tavoitteet eivät toteudu käytännössä yhdenvertaisesti koko maassa.

Monika-Naiset liitto pitää tärkeänä, että Seri-tukikeskusten toimintaedellytykset turvataan pitkäjänteisesti ja että palveluiden saatavuutta, laatua sekä alueellista yhdenvertaisuutta seurataan säännöllisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että seksuaaliväkivallan uhrit saavat tarvitsemansa palvelut riippumatta asuinpaikastaan.

Liitto korostaa lisäksi, että seksuaaliväkivallan uhrien tuen tarve ei pääty akuuttiin kriisivaiheeseen. Uhrit tarvitsevat usein pitkäkestoista psykososiaalista tukea, turvallisuussuunnittelua sekä väkivallan vaikutuksista toipumista tukevia palveluja myös ensimmäisen palvelukontaktin jälkeen. Palveluketjujen toimivuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

Liitto kannattaa ehdotusta. Pidämme keskeisenä, että seksuaaliväkivallan uhrien ei tarvitse kantaa taloudellista vastuuta väkivallan seurauksena tarvitsemistaan akuuttivaiheen palveluista. Samalla on tärkeää huolehtia, että jatkotuen saatavuus on turvattu eikä palveluketju katkea akuutin vaiheen jälkeen.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Monika-Naiset liitto korostaa, että direktiivin toimeenpanolle on osoitettava riittävät resurssit. Hyvinvointialueiden nykyinen taloustilanne on vaikea, ja alueille kohdistuu samanaikaisesti useita uusia velvoitteita. Ilman riittävää rahoitusta on vaarana, että lainsäädännön tavoitteet toteutuvat vain osittain tai alueellisesti epätasaisesti.

Liitto korostaa, että väkivallan ennaltaehkäisyyn ja uhrien tukemiseen tehtäviä panostuksia tulee tarkastella investointeina, jotka vähentävät inhimillistä kärsimystä ja väkivallasta yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia.

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Monika-Naiset liitto ry arvioi, että esityksellä voidaan vahvistaa väkivallan uhrien oikeuksien toteutumista, jos muutokset toimeenpannaan hyvin ja niiden toteuttamiseen osoitetaan riittävät resurssit. Parhaimmillaan ehdotuksilla voidaan vahvistaa väkivallan uhrien luottamusta viranomaisiin, madaltaa avun hakemisen kynnystä sekä parantaa uhrien turvallisuutta ja mahdollisuuksia toipua väkivallan seurauksista.

Liitto kuitenkin muistuttaa, että esitys ei poista väkivallan juurisyytä eikä yksinään vähennä naisiin kohdistuvan väkivallan määrää yhteiskunnassa. Väkivallan vähentäminen edellyttää lainsäädännön lisäksi pitkäjänteisiä ja vaikuttavia toimia, jotka ehkäisevät väkivallan käyttöä ja puuttuvat väkivallan käytön riskitekijöihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Keskeistä on lisätä kiinnijäämisen riskiä ja rikosvastuuseen joutumisen todennäköisyyttä nopeasti väkivallan käytön jälkeen. Nykyisin tämä ei toteudu.

Monika-Naiset liitto ry korostaa, että väkivallan uhrien turvallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta ratkaisevaa on se, miten ehdotetut muutokset konkretisoituvat käytännön toiminnassa ja palveluissa. Uhrien näkökulmasta merkityksellistä ei ole ainoastaan muodollinen oikeus riskinarviointiin, tukipalveluihin tai suojelutoimenpiteisiin, vaan se, että todella toteutuvat.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

-

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Tuominen Jenni
Monika-Naiset liitto ry - Natalie Gerbert, Kriisikeskus Monikan johtaja,
Monika-Naiset liitto ry